

andet end, at det her i Rigsdagen skulde være muligt at opnaa Enighed om at yde de paagældende den Beskyttelse, som de efter min Mening i saa høj Grad har Krav paa. Med disse Bemærkninger skal jeg paa det varmeste anbefale Lovforslaget til hurtig Fremme.

Martin Hansen: Det er jo rigtigt, som den forrige ærede Taler sagde, at dette Forslag for saa vidt er en gammel Bekendt, som det har været forelagt 3 Gange her i Tinget ved privat Initiativ. Det nye ved Forslaget er jo faktisk det, at det nu er et Regeringsforslag, og derfor kommer det med større Vægt end tidligere. Jeg havde nu ikke ventet et Regeringsforslag af et saadant Indhold som dette; jeg havde ikke tænkt mig, at der vilde være en Minister i Danmark, der vilde paatage sig Ansvar for det Forslag, som foreligger her. Lovforslaget gaar nemlig ud paa at give alle Brugere af de Ejendomme, som er erhvervet i Henhold til Fæstelovene af 1861 og 1872, de saakaldte Tiendegaarde, og dernæst af alle af de Smaagaarde, der har 1—2 Tdr. Hartkorn, og af samtlige Lejehuse fra $\frac{1}{2}$ ha til 1 Td. Land o. s. v., Ret til, hvad enten Ejendommene har været givet i Livsfæste eller i Forpagtning eller i Leje, at faa forlænget Brugsforholdet paa samme Aaremaal, som det tidligere har været givet. Der er altsaa ingen Ende paa, hvor længe Brugsforholdet vil vare; thi naar Brugeren er ked af det, kan han overdrage Bruget til sin Arving, sin Søn eller Datter, og saa kan de fortsætte. Med andre Ord, man vil fuldstændig have baandlagt disse Ejendomme, saa længe vedkommende Slægt overhovedet eksisterer, det vil altsaa sige, at man har skabt Fideikommissar af disse forskellige Gaarde, større eller mindre, og ligeledes af Husene. Jeg tror neppe, at dette lader sig gøre. Jeg vil ogsaa tro, at det er i Strid med Grundloven, thi jeg vil dog mene, at man ikke kan begrunde, at Almenvellet kræver, at just den Slægt, der i Øjeblikket har de Gaarde og Huse, der her er Tale om, i Forpagtning eller Fæste, vedblivende skal kunne beholde disse Ejendomme. Jeg tror, det vil være urigtigt at gøre det.

Nu er det jo værd at vide, paa hvilket Grundlag man staar, naar man skal behandle et saadant Forslag, og spørger man da, hvor mange af den Slags Ejendomme der findes, var der, i Henhold til de Oplysninger, som det Udvalg, der beskæftigede sig med Forslaget i 1923—24, indhentede, af Gaarde, — de saakaldte Tiendegaarde — den Gang 151 med 900 Tdr. Hart-

korn og et Areal af 9 872 Tdr. Land. Af disse fandtes 30 i Jylland, medens Resten, 121, fandtes paa Øerne. De 30 Gaarde, der fandtes i Jylland, var alle bortforpagtede, medens af de 121 paa Øerne de 23 var bortfæstede, 92 var bortforpagtede, 3 var lejet ud og 3 var givet som Tjenesteboliger; de sidste 3 falder selvfølgelig udenfor Loven. Efter Lovforslaget vil man altsaa fuldstændig hindre os i Udstykning af disse Brug, som omfatter ca. 900 Tdr. Hartkorn; thi naar Brugeren har Ret til at kræve sig Brugsforholdet fornyet og senere hans Børn skal have samme Ret, er der ikke Tale om, at disse Ejendomme vil kunne udstykkes, og der vilde dog kunne udstykkes meget betydelige Arealer deraf, idet Gennemsnittet af disse Brug er 6 Tdr. Hartkorn til hver Ejendom. I Henhold til de Udstykningslove, vi tidligere har vedtaget, kunde der altsaa udstykkes meget betydeligt, saaledes at jeg antager, at selv om Hovedparcellen for alle disse Gaarde opretholdes, vilde der kunne blive 500—600 Huse udstykket af Resten af Jorden. Jeg forstaar overhovedet ikke, at man saaledes fuldkommen vil stoppe for denne Udvikling og holde disse Ejendomme sammen i den Størrelse, de har nu. De er jo af meget forskellig Størrelse, Gennemsnittet er 6 Tdr. Hartkorn, men nogle er meget større. For de andre Ejendommers Vedkommende, der er Tale om, er der en Kategori, som ikke blev ramt ved Loven af 30. Juni 1919, idet ved denne Lov alt Fæstegods, alt det Gods, som var Fæstetvang undergivet, blev bortsolgt, og alle de Huse, som Loven af 1902 omfatter, blev bortsolgt. Det vil altsaa sige, at de Huse, som havde været bortfæstet fra 1850 og endnu var bortfæstet 1. Januar 1903, blev tvangssolgt, medens man den Gang mente — og jeg synes med Rette —, at vi ingen Ret havde til at tvangssælge alle de andre Ejendomme; man tog derfor den Bestemmelse, at alle de Huse, der havde under 1 Td. Hartkorn, maatte ikke gives i Brug paa kortere Aaremaal end 8 Aar, og for de gamle Brugere, som sad med Huse den Gang, blev den Bestemmelse indført, at for saa vidt de ikke kunde enes med Ejeren om Lejeafgiften, skulde den fastsættes af en Kommission for den Landsdels Vedkommende, Kommissionen havde med at gøre; og denne Kommission maatte ingen Sinde sætte Afgiften højere end til 4 pCt. af Ejendomsskyldværdien.

Det er altsaa sikret for Fremtiden; at disse Huse ikke kan gives i Brug for kortere Aaremaal end 8 Aar, men hele den Kategori af Parceller, som ligger mellem 1 og 2 Tdr. Hartkorn, er overhovedet ikke